

Jo em dic Brisa, i tu?

Itineraris sobre refugi i asil per a l'educació primària.

Infants com tu i com jo

ACTIVITAT	1.1: HOLA? QUE SOU AQUÍ? Lectura compartida del conte.	Pàgina 5
ACTIVITAT	1.2: QUI SOM Identificar els protagonistes de la història i identificar-nos entre nosaltres a partir de criteris comuns.	Pàgina 7
ACTIVITAT	1.3: COM SOM La nostra manera de ser i les nostres preferències a la llum de les dels protagonistes del conte.	Pàgina 9
ACTIVITAT	1.4: ON VIVIM El lloc on vivim, els carrers, els paisatges, la casa... els objectes. On viuen la Lluïsa i en Tim, la Brisa, en Lleó i la Menta.	Pàgina 11
ACTIVITAT	1.5: COM VIVIM Què fem cada dia des del matí fins al vespre i amb qui ho fem. I la Brisa i els seus germans?	Pàgina 14
ACTIVITAT	1.6: SEMBLANTS I DIFERENTS Hi ha semblances o diferències entre els protagonistes del conte i nosaltres? I entre nosaltres?	Pàgina 16

Infants com tu i com jo

Forma part del recurs educatiu

Jo em dic Brisa, i tu?

Itineraris sobre refugi i asil per a l'educació primària.

© 2010 Comitè Català per als Refugiats - Comitè Català de l'ACNUR

Aquesta publicació té finalitats exclusivament educatives, es realitza sense ànim de lucre i es distribueix gratuïtament, en qualitat de préstec, a tots els centres educatius de Catalunya que ho sol·licitin. Queda prohibida la seva venda a tercers, així com la reproducció total o parcial dels seus continguts sense autorització expressa dels titulars del Copyright. Tots els drets reservats.

© Pepi Soto Marata (direcció i coordinació)

© Susanna Tovács Wertheimer

© Beatriz García García

© Laia Prat García

*Membres del Grup de Recerca MOSSA, Departament d'Antropologia Social i Cultural
Universitat Autònoma de Barcelona*

© de les il·lustracions: Pia Vilarrubias Codina

Primera edició; febrer de 2010

Dipòsit legal; B-12668-2010

INTRODUCCIÓ.

Els continguts i els resultats que es poden esperar del treball que es proposa en aquest quadern d'activitats no estan relacionats explícitament amb el refugi i l'asil, però creiem que són el pas fonamental per encarar amb èxit l'aproximació a l'exili, al refugi, a la vida en un camp de refugiats o a la possibilitat de retrobar-se i començar una nova vida. Garantia d'èxit en el sentit que la reflexió sobre la realitat del refugi i l'asil s'assentarà sobre la base del coneixement i sobre l'absència –o com a mínim sobre el dubte– de prejudicis i estereotips envers les poblacions en situació de refugi.

Entenem que la qüestió fonamental, en un primer moment, és reflexionar sobre el que ens aproxima i el que ens diferencia a partir del món conegut. Ens assemblem molt però si ens adonem de la gran varietat existent dins d'un món de semblances conegudes, podrem acostar-nos amb més prudència al coneixement d'un món no conegut. I encara podrem fer una altra cosa: disposar d'un repertori de preguntes possibles a fer-nos, tant quan pensem l'altre conegut com quan pensem l'altre desconegut i les seves realitats.

Aquest nucli de contingut s'inicia amb la lectura, compartida, de la primera part del conte, és a dir d'aquelles pàgines que ens parlen de la vida de la Brisa i de la Lluïsa i de tots els elements que comparteixen, i pot dur-se a terme en diverses sessions, a conveniència del professorat. Està estructurat en sis activitats:

- 1.1 **Hola, que sou aquí?**
- 1.2 **Qui som**
- 1.3 **Com som**
- 1.4 **On vivim**
- 1.5 **Com vivim**
- 1.6 **Semblants i diferents**

La seqüència de treball es va articulant amb la reflexió sobre el propi univers a partir d'allò que es comparteix amb els protagonistes del conte. La reflexió es proposa a partir de categories generals i requerirà l'elaboració de comparacions. Les comparacions són significatives si s'organitzen des d'elements molt concrets de la vida quotidiana dels infants, des d'aspectes que puguin reconèixer i dotar de sentit. Per això aquest nucli de contingut es fonamenta en la descripció d'aspectes i situacions conegudes i properes.

Activitats prioritzades:

- 1.1. **Hola, que sou aquí?**
- 1.5. **Com vivim**
- 1.6. **Semblants i diferents**

Conceptes del glossari relacionats:

- **IDENTITAT**
- **DIFERÈNCIA**
- **IGUALTAT**
- **CIUTADANIA**

Itineraris possibles entre activitats:

- 1.1.** Es relaciona amb totes les activitats proposades en el conjunt del recurs.
- 1.2.** Amb les activitats 1.1 i 1.6.
- 1.3.** Vincles amb les activitats 2.5, 4.3, 4.5, 6.1 i 6.5.
- 1.4.** Relacionada amb 2.3, 2.4, 3.3, 4.2, 4.4, 6.2 i 6.10.
- 1.5.** En particular es relaciona amb 2.3, 2.4, 3.2, 3.4, 3.5, 4.2, 4.3 i 6.1.
- 1.6.** Vinculada amb totes les del nucli 1; 2.5, 4.3, 4.5, 5.2, 5.3, 5.4, 6.1 i 6.2.

Alguns criteris comuns per a la comparació.

Act. 1.2 QUI SOM

Quin nom o noms tenim. Com ens diuen els altres. Ser nen. Ser nena. Ser fill o filla únics. Ser la gran o el gran. Ser dels mitjans. Ser el petit o la petita. Ser fill o filla de.... Ser de Casa... Ser de... (barri, municipi...).

Act. 1.3 COM SOM

Fesomia: Alçada. Color de la pell. Color del cabell. Mida del cabell. Tipus de cabell. El pentinat. Color dels ulls. Forma del nas o de la boca. Mida de mans i peus, espatlles, panxa...

Manera de vestir: Colors. Peces de roba –des de jaquetes i pantalons a mitjons, gorres o bufandes. Adorns –arracades, pírcings, tatuatges, polseres, collarets, medalles, diademes, mocadors, gomes, etc.– Sabates.

Manera de ser: Alegre. Reflexiva. Xerraire. Vergonyosa. Tímida. Tossuda. Dinàmica. Entusiasta. Rondinaire. Trista. Solidària. Solitària. Pacient. Prudent...

Maneres de sentir-se: Alegre. Trista. Feliç. Espantada. Enfadada. Tranquil·la. Sola. Estimada. Etc.

Maneres d'expressar-se: parlant –molt, poc, fort, suau, flux...–, interrompent els altres, cridant, respectant, en moviment, gesticulant, pintant, dibuixant, escrivint, ballant, fent música, cantant, saltant, arraulint-se...

Preferències: Hora de llevar-se, d'anar a dormir, d'esmorzar, tipus d'esmorzar, aliment preferit, música, activitat de temps lliure, assignatura, amics o amigues, peça de roba, objecte, color, programa de TV, etc.

Act. 1.4 ON VIVIM

L'entorn urbà o rural i la biodiversitat que el caracteritzi, l'habitatge i l'espai públic o l'interior de la casa i els seus objectes. El municipi on vivim, el barri, els carrers, les places, els paisatges, l'entorn. Materials de construcció, formes, tipus. Trajectes, recorreguts, desplaçaments, transports, vehicles. Sons, colors. El clima, les estacions, la claror, la llargada del dia i de la nit, la vegetació, els animals i les plantes domèstiques.

La casa, tipus, forma, materials, els espais, distribució interna, claror, objectes, mobiliari, colors, olors...

Act. 1.5 COM VIVIM

Què fem cada dia, des del matí fins al vespre, amb qui vivim i quan ens veiem. La família, els aliments que tenim, el descans, el temps lliure, a què juguem, la música o les cançons que escoltem, els amics i les amigues, si anem a l'escola, com hi anem, els deures, quan els fem, amb qui, on...

ACTIVITAT 1.1

HOLA, QUE SOU AQUÍ?

QUÈ APRENEM?

- Que hi ha uns nens i nenes, protagonistes d'un conte, que viuen experiències semblants a les nostres.
- A expressar opinions sobre el que escoltem i veiem en el conte.
- A classificar la informació i les opinions pròpies i dels companys i companyes.

FEINA PRÈVIA.

Disposar del conte i de la resta d'objectes del recurs educatiu amb un cert temps d'antelació que permeti al professorat fer una lectura prèvia de tot el conte per ajudar a establir els elements que es vulguin comentar amb els nens i nenes. Pot estar bé avisar que es farà la lectura d'un conte nou i generar cert misteri. Quan els infants estiguin en situació d'escoltar poden rebre la motxilla amb el conte, els titelles i els altres objectes o bé trobar-la ja a l'espai previst per a la lectura.

DESENVOLUPAMENT.

1. En situació relaxada i amb disposició d'escoltar, llegir el conte conjuntament.
2. Després de fer la lectura és important saber què els ha semblat, què en pensen i així veure els aspectes que més els hagin interessat.
3. Partint dels aspectes que la mestra o el mestre hagin plantejat en els seus comentaris durant la lectura i dels que hagin plantejat els nens i nenes, recomanem fer una llista amb tot el que hagi sortit –es pot fer en petits grups o no–, organitzada segons la resta d'activitats del nucli, és a dir: **qui som, com som, on vivim, com vivim**.

---

*Per exemple si s'ha fet un comentari sobre el cabell de color verd de la Menta es classificarà sota la categoria "com som" i es podrà recuperar quan es faci l'**activitat "Com som" (1.3)** de manera que podrem introduir el color del cabell com a element a tenir en compte i, al mateix temps, es podrà recuperar el comentari a l'**activitat "Semblants i diferents" (1.6)** perquè podrem parlar del color del cabell, de la seva llargada, de si és rinxolat o no i de com el pentinem, per posar un exemple.*

Per orientar aquesta classificació es pot consultar la taula de la introducció.

4. En un mural de paper d'embalar o en paper DA4 o en algun altre tipus de suport, fer visibles totes les aportacions classificades.

TANQUEM.

Finalment caldrà vetllar perquè cap comentari o pregunta no quedi sense tenir-se en compte. Amb la col·laboració dels nens i nenes, recollir el material i guardar el conte i els objectes que s'hagin pogut treure de la motxilla, a dins.

TEMPS.

El càlcul aproximat oscil·la al voltant dels **30 a 40 min**, però potser es pot comptar amb una sessió completa.

QUÈ NECESSITEM?

El conte, la motxilla de la Brisa, paper i llapis per anotar les preguntes o comentaris dels infants ja que poden orientar l'inici de les següents activitats i ser-ne el referent de partida. Paper d'embalar o un altre tipus de suport per visualitzar les classificacions finals.

ALTRES POSSIBILITATS.

Un suggeriment seria decidir entre tots i totes un lloc on guardar la motxilla, que sigui visible però no accessible als nens i nenes. De fet, la Lluïsa, la Brisa i els seus germans ja han començat a formar part de la vida de la classe.

ACTIVITAT 1.2

QUI SOM?

QUÈ APRENEM?

- A identificar els protagonistes de la història.
- A identificar-nos entre nosaltres a partir de criteris comuns.
- A col·laborar amb altres nens i nenes per fer descripcions dels personatges del conte i de cada un dels nens i nenes de la classe.

FEINA PRÈVIA.

Haver llegit conjuntament la primera part del conte i haver realitzat l'**activitat 1.1**.

DESENVOLUPAMENT.

1. El que s'ha d'obtenir d'aquest primer moment és un conjunt d'informacions relacionades amb els personatges del conte, descrites un per un. A partir de les aportacions de l'anterior activitat es pot iniciar un treball sobre els aspectes que definirien el "qui són" els protagonistes del conte.
2. Cada nen i nena de la classe haurà de dir alguna cosa en relació amb algun dels aspectes sorgits per als protagonistes del conte, però ara pensant en els seus companys i companyes de la classe. El mestre o la mestra anotaran de manera visible el que es vagi proposant.

Aquesta activitat requereix unes pautes comunes que es poden escriure a la pissarra o en el mateix mural que s'hagi realitzat a l'**activitat 1.1**. Els criteris comuns per arribar al "**Qui som**" nosaltres, els protagonistes de l'aula i de l'activitat, poden ser múltiples.

A tall d'exemple es pot consultar la taula de la introducció que proposa aspectes com ara el nom que tenim, ser nen o nena, el germà gran o la germana petita, etc. i que poden orientar el treball del grup.

---

3. Un cop s'han obtingut algunes dades sobre cada nen i nena de la classe es tracta d'elaborar les informacions per saber una mica més de nosaltres, com a comunitat. En grups, més o menys nombrosos segons l'edat dels nois i noies i segons el nombre d'informacions sorgides que es vulguin treballar, s'elaborarà una síntesi del conjunt de casos fent un recompte de freqüències.

Per exemple: som tants nens i tantes nenes, d'entre els nens n'hi ha 2 que es diuen Jordi, 3 que es diuen Joan i en total hi ha 10 noms diferents de nens a la classe (el mateix amb les nenes). Tenim, entre tots, 18 germans i 22 germanes, la meitat de la classe té germans més grans...

TANQUEM.

Les diferents informacions sobre els nens i nenes de la classe i la seva síntesi s'han de donar a conèixer. Una possibilitat és a través de canals ja establerts al centre, com per exemple la revista de l'escola, la pàgina web o alguna cartellera. Caldrà vetllar perquè el format final de la feina permeti la seva difusió a la resta d'aules de l'escola.

TEMPS.

Aquesta activitat està pensada per ser resolta en **dues sessions d'una hora de durada** cada una aproximadament.

QUÈ NECESSITEM?

El conte, pissarra i guix, papers i llapis o retoladors, paper d'embalar o un altre suport per fer visible les conclusions. DA4 o cartolines, tisores i colors. Ordinadors si és el cas.

ALTRES POSSIBILITATS.

- Es poden fer les aportacions en conversa i després representar-ne algunes a partir de dibuixar o retallar siluetes en paper o cartolina, per exemple "nen" i "nena" o "grups de germans i germanes" de diferent nombre, etc.
- Després les siluetes poden enganxar-se al mural de paper d'embalar o fins i tot fotocopiar-les en mida reduïda per què càpiguen en un DinA4, per exemple, tots els grups de germans i germanes de la classe i així visualitzar les semblances però també les diferències: Quants nens i nenes de la classe són fills únics? Quants tenen germans? I germanes? Un, dos, tres, quatre germans i/o germanes?

ACTIVITAT 1.3

COM SOM?

QUÈ APRENEM?

- La manera de ser, de sentir-se i d'expressar-se, la fesomia que tenen i la manera de vestir o les preferències dels protagonistes del conte.
- La manera de ser, de sentir-nos i d'expressar-nos, la fesomia que tenim i la manera com vestim o les nostres preferències a la llum de les dels protagonistes del conte.
- A col·laborar amb altres nens i nenes per fer descripcions dels protagonistes del conte i dels nens i nenes de la classe.

FEINA PRÈVIA.

Haver llegit conjuntament la primera part del conte, haver realitzat l'**activitat 1.1** i preparar una breu enumeració d'aspectes que faciliti la feina de classificació de les propostes dels nens i nenes.

Aquesta activitat té certa dificultat perquè la descripció de la manera de ser o de les preferències és menys objectivable que la de si som els germans grans o els petits. Per facilitar aquesta tasca s'ha inclòs una taula de continguts a la introducció, que ofereix un repertori obert de possibilitats, amb el benentès que cada mestra o mestre l'adapti segons l'edat del seu alumnat i segons els temps que hi vulgui dedicar i que recomanem que no substitueixi les aportacions de nens i nenes.

DESENVOLUPAMENT.

1. El que s'ha d'obtenir d'aquest primer moment és un conjunt d'informacions relacionades amb el "com són" els personatges del conte, a partir de les aportacions i comentaris sorgits durant la lectura del conte, en petits grups o amb tota la classe. Es poden tenir en compte els aspectes prèviament enumerats pel professorat.
2. Cada nen i nena de la classe haurà de fer aportacions dels mateixos aspectes que s'hagin plantejat amb relació als protagonistes del conte, però ara referint-se a "**Com som**" els companys i companyes de la classe.

Recomanem recollir totes les aportacions, classificar-les –es pot recórrer a la taula de la introducció, de nou– i fer una selecció final de pocs aspectes, perquè puguin ser tractats amb més aprofundiment.

3. Es tracta d'elaborar unes conclusions sobre els aspectes seleccionats tenint en compte el gènere o la procedència de la família, sempre que sigui possible, i segons l'edat i els temps disponibles, de manera semblant a l'**activitat 1.2**, per mirar de prendre consciència de les semblances però també de la varietat.

TANQUEM.

Les diferents informacions sobre els nens i nenes de la classe i les conclusions s'han de donar a conèixer. Una possibilitat és, com es proposa a l'**activitat 1.2**, a través de canals ja establerts al centre, com per exemple la revista de l'escola, la pàgina web o la cartellera de l'aula. Per tant cal vetllar perquè el format final de la feina s'elabori en el format adequat per ser difós.

Pot ser interessant acabar el treball amb alguna pregunta que cada nen i nena hagi de respondre i que els ajudi a prendre més consciència de la pròpia diversitat.

Per exemple "Sempre parles amb el mateix to de veu?" "En quins moments parlem fluixet, o alt o cridem?". El mateix amb el vestit, la fesomia o els sentiments. Aquestes preguntes permeten afirmar que no hi ha persones "cridaneres", "tristes" o "entusiastes" sempre i en totes les situacions.

En cap cas els comportaments de les persones són no homogenis en totes les situacions. Una noia sap estar-se quieta mirant una pel·lícula malgrat que sigui molt moguda en general, o bé pot cridar molt quan s'enfada però cridarà diferent si s'enfada amb una amiga, amb el seu germà, amb la mare o amb el porter del seu equip de futbol quan ha badat i li han marcat un gol. I això no vol dir que no sàpiga esperar el seu torn de paraula quan participa en una assemblea.

Ens volem referir al fet que el professorat ha de vetllar perquè no es pensin incompatibles comportaments que s'aprenen per ser utilitzats quan la circumstància així ho requereix. Igual en el cas de la fesomia que canvia a mida que ens fem grans o en el del vestit que canvia segons la situació que ens espera o els diners de què disposem per tenir més d'una peça de roba o per seguir la moda. És tot, doncs, força relatiu i en aquest sentit cal prioritzar allò que compartim –totes les nenes i els nens de la classe porten sabates, per exemple– i després reconèixer totes les varietats.

Es permet així la introducció de matisos en el pensament sobre com som nosaltres i com són els altres. Al mateix temps aproxima els infants a les múltiples facetes de l'existència i a la capacitat d'adaptació humana a qualsevol situació o experiència.

TEMPS.

Aquesta activitat està pensada per ser resolta en **dues sessions d'una hora** aproximadament cada una.

QUÈ NECESSITEM?

El conte, pissarra i guix, papers i llapis o retoladors, paper d'embalar o un altre suport per fer visible les conclusions. Ordinadors si és el cas.

ACTIVITAT 1.4

ON VIVIM?

QUÈ APRENEM?

- A precisar el lloc on viuen els protagonistes de la història.
- A concretar on vivim nosaltres, a partir d'aspectes que puguin ser compartits.
- A col·laborar amb altres nens i nenes per fer aportacions, comentaris i descripcions sobre on viuen els personatges del conte i on viu cada un dels nens i nenes de la classe.
- A organitzar la informació per comparar-la tenint en compte:
  - L'entorn urbà/rural i la biodiversitat que el caracteritzi.
  - L'habitatge i l'espai públic que l'envolta.
  - L'interior de la casa i els seus objectes.

FEINA PRÈVIA.

Haver llegit conjuntament la primera part del conte i haver realitzat l'**activitat 1.1**.

També recomanem, com en les anteriors activitats, consultar la taula de la introducció per elaborar la proposta d'aspectes a desenvolupar.

DESENVOLUPAMENT.

El procés per desenvolupar l'**activitat "On vivim"** és el mateix que per a l'anterior. Es tracta de:

1. El que s'ha d'obtenir d'aquest primer moment és un conjunt d'informacions relacionades amb "On viuen" els personatges del conte, a partir de les aportacions i comentaris sorgits de la lectura del conte a l'**activitat 1.1**, en petits grups o amb tota la classe. Si de cas, es pot fer memòria tornant a visualitzar les imatges o rellegint el relat. A partir d'aquí podrem anar a "**On vivim**" nosaltres, els protagonistes de l'aula i de l'activitat.
2. Cada infant haurà de fer aportacions dels mateixos aspectes que s'hagin plantejat amb relació als protagonistes del conte, però ara referint-se a "**On vivim**" els nens i nenes de la classe. Aquesta activitat requereix unes pautes comunes que es poden escriure a la pissarra o en algun altre tipus de suport visible. Recomanem recollir totes les aportacions, classificar-les –es pot recórrer a la taula de la introducció, de nou– i fer una selecció final de pocs aspectes, perquè puguin ser tractats amb més aprofundiment.

3. Es tracta d'elaborar unes conclusions, òptimament en petit grup, sobre els aspectes seleccionats tenint en compte algunes classificacions bàsiques estructuradores, com ara:

El municipi –en cas d'entorns rurals on en una mateixa escola hi solen haver infants de diferents municipis–, el barri –en cas de poblacions mitjanes o grans on els mapes escolars permetin compartir centre– o els carrers –en cas de municipis de grans dimensions on un barri inclou diversos centres.

Les conclusions han de plantejar-se comparativament, si es vol des del paràmetre anterior, però també poden fer-se des de la dimensió de gènere. Finalment caldrà tancar amb una síntesi que aplegui tots els aspectes comparats de l'"On vivim", els protagonistes del conte i tots i totes nosaltres.

TANQUEM.

Les reflexions dutes a terme pels nens i nenes de la classe s'han de donar a conèixer, s'han de visibilitzar d'alguna manera. Una possibilitat és, com ja s'ha dit, a través dels canals habituals del centre, com ara la ràdio d'escola o la cartellera informativa de les famílies.

Sigui com sigui, és molt important que els nens i nenes en tinguin coneixement o fins i tot que esdevinguin els amfitrions d'una exposició comentada.

TEMPS.

Aquesta activitat està pensada per ser resolta en **dues sessions d'una hora** de durada aproximada cada una.

QUÈ NECESSITEM?

El conte, pissarra i guix, papers i llapis o retoladors, paper d'embalar o un altre suport per fer visibles la feina i les conclusions. Ordinadors si és que la presentació de la feina feta es fa informàticament, o bé pintures, marcs, etc. en cas de fer-se més plàstica.

ALTRES POSSIBILITATS.

- Aquesta és una activitat que permet aprofundir en alguns aspectes molt importants per a la construcció de la pròpia identitat i que també convida a expressar-los plàsticament. La representació de la casa, de l'habitació, del carrer o la plaça, de l'edifici o d'algun element emblemàtic del lloc on es viu, la dels objectes o mobiliari ens porta a reflexionar sobre el que tenim i no tenim i sobre el que necessitem, sobre el que compartim i el que no. Ens aproxima als espais íntims i als espais comuns i per tant a una dimensió de la identitat individual fonamental.
- Quan les persones es veuen obligades a exiliar-se i a demanar refugi, han deixat tots els seus referents espacials enrere i han d'adaptar-se a un nou entorn –de vegades més d'un en molt poc temps–, a una nova realitat. Refan, per tant, el seu coneixement i amplien la seva capacitat de supervivència, però el procés no és senzill i no s'acostuma a pensar-hi com una causa de malestar i dolor. Els espais "signifiquen" per als qui en formen part.

- Aquesta activitat podria plantejar-se amb més sessions si es volguessin tractar totes les variacions possibles i incloure-hi la seva relació amb els llocs de naixement de cada nen i cada nena de la classe. També es podria plantejar l'"On vivim" introduint el canvi, per exemple:

Tenint en compte altres parts del conte, com ara la que fa referència a viure als camps de refugiats on s'instal·len la Brisa i la seva família després de fugir durant dies (activitat 4.2).

Tenint en compte el passat en el cas dels nens i nenes de la classe. Pot donar-se el cas que tinguin més experiències en aquest sentit, no només l'actual. També pot donar-se el cas que no es visqui al mateix lloc durant tot l'any, per exemple.

ACTIVITAT 1.5

COM VIVIM?

QUÈ APRENEM?

- Com viuen els protagonistes del conte en aquesta primera part de la història.
- Com vivim nosaltres ara.
- A col·laborar amb altres nens i nenes per fer descripcions.
  - De com viuen els protagonistes del conte en aquesta part.
  - De com viuen actualment els nens i nenes de la classe.

FEINA PRÈVIA.

Haver llegit conjuntament la primera part del conte i haver realitzat l'**activitat 1.1** com a mínim. Igualment com en les **activitats 1.2-1.4**, recomanem fer un cop d'ull a la taula de la introducció per a l'elaboració d'alguns paràmetres de treball.

DESENVOLUPAMENT.

1. El que s'ha d'obtenir en primer terme és un conjunt d'informacions sobre els aspectes que definirien el "**Com vivim**" en relació amb cada personatge del conte. Per fer memòria sobre "com viuen" els protagonistes del conte poden observar-se de nou els dibuixos o rellegir la història, i segons l'edat poden fer-ho individualment. Finalment caldrà recollir totes les aportacions i classificar-les com es consideri més adient, per moments del dia, per situacions, etc.
2. Un cop caracteritzat el "com viuen" els nens i nenes del conte, es pot introduir la reflexió sobre "**Com vivim**" nosaltres. Partint de la classificació anterior es distribuïran els aspectes a descriure entre petits grups de treball d'uns 5 o 6 infants, a poder ser meitat nens i meitat nenes.

El format de treball recomanem que sigui en petit grup ja que sempre s'ha d'escoltar el que digui cadascú en relació amb cada un dels aspectes a informar –per exemple l'hora a què ens llevem al matí– i anotar totes les aportacions, totes. Si es treballa en grups de tres o quatre és possible que les respostes tinguin més varietat.

---

3. A partir d'aquesta distribució cal donar temps perquè cada infant pugui aportar el que sap de cada aspecte i pugui dibuixar, escriure o explicar de viva veu, "com viuen" els nens i nenes del seu petit grup, elaborant una presentació única de grup.

El professorat no ha d'orientar les respostes, ha d'esperar i no ha de posar mai en dubte el que es digui. Les informacions seleccionades variaran segons l'edat dels nens i nenes i no es tracta de saber "la veritat" sinó d'enregistrar el primer que ells i elles vagin dient.

L'activitat no té com a objectiu saber "com viuen" sinó fer l'exercici d'intentar descriure amb els companys i companyes comportaments col·lectius a partir dels individuals i sentir-se més a prop dels nens i nenes del conte.

4. Es tracta d'escoltar el que han descobert els altres grups –que ho expliquen a la resta– i de fer-ne una presentació conjunta perquè la classe conegui tot el que ha sorgit.
5. La preparació de la presentació implica el recompte de tot el que ha anat sortint organitzant-ho des de la perspectiva de gènere però mantenint la classificació per moments del dia, o per situacions, establerta de bon començament.

TANQUEM.

Finalment es posarà en comú la informació obtinguda sobre el "Com vivim" i es contrastarà amb el "com viuen" els nois i noies del conte. Cada petit grup aportarà les seves elaboracions particulars i es redactaran unes conclusions conjuntes.

Caldrà preparar una presentació de les conclusions de l'activitat per poder-les donar a conèixer al centre, a les altres aules del cicle o a les famílies, segons s'hagi plantejat. Si més no, caldrà preparar-ho per poder tancar el nucli de contingut amb l'**activitat 1.6**.

TEMPS. 🕒

Aquesta activitat està pensada per ser resolta en **dues sessions d'una hora** de durada aproximada cada una.

QUÈ NECESSITEM?

El conte, pissarra i guix, papers i llapis o retoladors, paper d'embalar o un altre suport per fer visible les conclusions. Ordinadors si és el cas.

ALTRES POSSIBILITATS.

Es pot plantejar el "Com vivim" introduint el canvi de manera semblant a l'anterior activitat, per exemple:

- Tenint en compte altres parts del conte, com ara la que fa referència a la vida als camps de refugiats on s'instal·len la Brisa i la seva família després de fugir durant dies.
- Tenint en compte el passat en el cas dels nens i nenes de la classe. Pot donar-se el cas que tinguin més experiències en aquest sentit, no només l'actual.

ACTIVITAT 1.6

SEMBLANTS I DIFERENTS.

QUÈ APRENEM?

- A concretar algunes característiques dels personatges del conte.
- A pensar les mateixes característiques dels personatges del conte amb relació a la pròpia experiència.
- A descriure característiques i situacions pròpies i dels altres.
- A precisar allò que ens fa semblants.
- A reconèixer allò que ens fa diferents.

FEINA PRÈVIA.

Haver llegit conjuntament la primera part del conte, haver desenvolupat l'**activitat 1.1** i alguna de les **activitats 1.2 a 1.5** –o totes elles. Es tracta d'una activitat de tancament del nucli en el seu conjunt i està orientada cap a la identificació i el reconeixement de semblances i diferències entre els infants.

DESENVOLUPAMENT.

1. En aquest primer moment s'haurà de recopilar tota la informació de les conclusions de les anteriors activitats en el seu format de difusió, tant si s'han escrit redaccions a mà sobre paper o en ordinador, si s'ha fet un mural amb paper d'embalar i dibuixos o retalls de revistes o si s'han retallat siluetes i s'han enganxat en cartolines per fer-ne una exposició.

---

*Imaginem que hem fet totes les activitats i per tant que s'han conegut els protagonistes del conte, s'ha iniciat el projecte de lectura i s'ha pogut aprofundir en **qui som, com som, on vivim i com vivim, ells i nosaltres**. Com que totes les conclusions són comparatives es disposarà d'un conjunt de categories i aspectes descrits fent èmfasi en les semblances i recollint el repertori de varietats.*

---

2. S'han d'organitzar dos grups de treball. Un grup –la meitat de la classe aproximadament– recollirà la informació sobre les semblances, l'altre recollirà totes les varietats. En tots dos grups es treballarà amb totes les categories i aspectes. Això vol dir que el volum d'informació pot ser considerable.

---

*Per això, en el cas dels nens i nenes de **cicle inicial** s'hauria de treballar amb un o dos conceptes tal com es proposa a l'**activitat 1.2**.*

Recomanem tenir col·laboració d'alguna persona de suport per fer aquesta tasca de buidat de la informació. Ara no es treballa per activitat –o sigui **"Com vivim"** o **"Qui som"**–, sinó per semblances i diferències amb els protagonistes del conte i entre nosaltres. Com més activitats treballades, més dificultats, però també més riquesa. Per exemple, un desenvolupament per als **més grans** podria orientar-se:

Grup "semblances" ha de seleccionar totes les informacions que són compartides per la majoria dels nens i nenes o, per exemple, de les nenes segons si es tracta la variable gènere o no. Nenes: 15. Tenen germanes o germans: 14. Viuen amb el pare i la mare: 13. Cabell castany: 10. Cabell llarg: 15. Porten arracades: 12. Viuen en un pis: 15. Els agrada mirar la televisió: 15. Fan els deures normalment: 11. Els agrada esmorzar llet amb colacao: 10. Tenen una habitació per dormir compartida amb els seus germans: 10. Tenen una mascota: 14. I així successivament

Grup "diferències" ha de fer un procés semblant però amb l'objectiu de recollir tot el repertori de respostes, amb independència de quants nens i nenes subscriuguin aquell aspecte o categoria. Posem per cas: Nens i nenes; amb cabells de color castany, negre, ros i pèl-roig; amb els ulls marrons, negres, grisos, verds i blaus; d'alçades entre 1,20 cm i 1,60 cm; que viuen en pisos petits de grans edificis, en cases unifamiliars, en pisos grans d'edificis grans i en pisos grans d'edificis petits; esmorzen pa amb mantega, llet amb colacao, suc de taronja, coca de pinyons, iogurt, llet sola, cereals, magdalenes, poma, avellanes i xocolata; que o no tenen cap germà o en tenen un, dos, tres, quatre i fins a cinc germans o més, que viuen amb el pare i la mare, amb la mare i una tieta, amb la mare i l'àvia, amb el pare i la seva parella, amb l'àvia i l'avi; que juguen a futbol, a cartes, amb la play-station, a corda, a fet i amagar, a... i així successivament.

- 3.** Un cop feta tota la recopilació cal decidir com presentar-la per a la seva difusió. Pel que fa al grup "semblances", es pot plantejar la possibilitat de fer alguna taula o gràfica que permeti la comparació entre nens i nenes o entre classes, per exemple, o bé la inclusió d'imatges que informin dels elements comuns. Pel que fa al grup "diferències", l'enumeració de varietats pot classificar-se per activitat però també per altres categories que estableixin els nens i nenes, per exemple per l'ordre de prioritats a la seva vida, pel moment que ocupen al llarg d'un dia, etc. Finalment es posarà en comú amb els companys i companyes amb els qui s'hagi treballat.

Es podria pensar, també, en un format de presentació de cos sencer, és a dir que, seleccionant uns aspectes concrets de tots els treballats, es representessin les proporcions de cada aspecte amb els nens i nenes pintats d'un color –com si d'una gràfica es tractés. Potser, fins i tot, cada classe del centre educatiu podria ser un aspecte dels que s'han tractat i escenificar-lo. La "semblança" i la "diferència" tindrien valors diferenciats que s'expressarien clarament amb el nombre de nens i de nenes a cada categoria i que podrien formar part d'una performance a nivell de centre.

TANQUEM.

Es tracta de donar a conèixer a d'altres persones properes –poden ser els grups-classe del cicle, d'altres cicles, tot el centre o a les famílies del mateix grup-classe, per exemple– les nostres reflexions i la feina feta.

Tanquem el nucli de contingut amb la realització d'una acció (suggerides al quadern d'activitats 6) que tindrà més o menys impacte en la vida del centre segons hagin participat més o menys classes en el procés de treball i segons es vulgui seguir treballant amb més o menys aprofundiment.

TEMPS. 🕒

Ja que es tracta de reunir totes les síntesis de totes les activitats del nucli, el temps variarà segons les que s'hagin treballat i segons l'edat i motivació dels infants. El criteri a considerar és que hi hagi temps suficient per assimilar tot el treballat. Orientativament es pot pensar en un parell de sessions.

QUÈ NECESSITEM?

La feina feta a les activitats anteriors, el contacte amb els altres agents implicats en la difusió i la informació del procés i dels resultats de la reflexió, així com els mitjans tècnics i humans que facin possible visualitzar-ho i que caldrà adaptar a cada cas.

Com a mínim: paper i llapis, paper d'embalar, papers de colors, imatges, fotografies, dibuixos, retalls de diari, de revistes o de roba, qualsevol objecte que es pugui posar en relació amb els continguts treballats. També cel·lo, pega, grapes, etc. per poder penjar a les parets o a les cartelleres la informació. Si es treballa amb format electrònic caldrà disposar dels programes adients, Word o Power point. I si es fa una performance caldrà des de vestuari i maquillatge o estris i objectes fins a música i llums per a l'escenificació.

ALTRES POSSIBILITATS.

Per visualitzar el treball fet es pot aprofitar una festa o celebració de l'escola, ja sigui el Dia Internacional per la Pau –30 de gener–, la Diada de Sant Jordi –23 d'abril– o el **Dia Internacional del Refugiat** –20 de juny.

També es pot aprofitar per donar a conèixer el conte fent una sessió de lectura conjunta de tot el centre amb projecció del DVD del conte.

Al quadern d'activitats 6 hi ha propostes que poden orientar algunes accions de difusió complementàries.

OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA ESTABLERTS PER LA LLEI D'ORDENACIÓ EDUCATIVA (LOE) de 2006 QUE ES TREBALLEN AMB LES ACTIVITATS D'AQUEST NUCLI.

Per Àrees de Coneixement

Font: elaboració pròpia grup recerca MOSSA, UAB, a partir del Decret 142/2007, de 26 de juny, del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA I ELS DRETS HUMANS

	Aprendre a ser i actuar de manera autònoma				Aprendre a conviure				Aprendre a ser ciutadans i ciutadanes en un món global			
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	d
	Act 1	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí	
Act 2	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí		Sí
Act 3	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí		Sí
Act 4	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí		Sí
Act 5	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí		Sí
Act 6	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí		Sí		Sí

Nucli 1

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE LLENGÜES

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Act 1	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 2	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 3	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 4	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 5	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 6	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí				Sí-P

Nucli 1

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL SOCIAL I CULTURAL

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Act 1	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	
Act 2	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	
Act 3	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	
Act 4	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	
Act 5	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	
Act 6	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí	Sí	Sí	Sí

Nucli 1

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ ARTÍSTICA

Nucli 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Act 1					Sí	Sí					
Act 2					Sí	Sí				Sí	
Act 3					Sí	Sí				Sí	
Act 4					Sí	Sí				Sí	
Act 5					Sí	Sí				Sí	
Act 6		Sí		Sí	Sí	Sí				Sí	

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ FÍSICA

Nucli 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Act 1										
Act 2										
Act 3										
Act 4										
Act 5										
Act 6			Sí				Sí	Sí	Sí	

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE MATEMÀTIQUES

Nucli 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Act 1	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 2	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 3	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 4	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 5	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 6	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí

"Sí" indica que els objectius es treballen sense objeccions si es desenvolupa l'activitat com està proposada.

"Sí-P" indica que els objectius es treballen parcialment: només per a llengua catalana.

"Sí-T" indica que els objectius es treballen de manera transversal i/o tangencial, depenent de l'orientació que cada docent pugui imprimir en el seu desenvolupament.

Un espai en blanc indica que l'objectiu en qüestió no es treballa.

